

Buddhistisk feminism

I Sydost-asien (och andra länder) så driver kvinnorna frågor som har fokus på kvinnors möjlighet att fördjupa sig i den buddhistiska läran och vägen till befrielsen. De kallar sig inte feminister men på något sätt är de det, eftersom de strävar efter jämlikhet. Men hur man än vrider på frågan så är det ändå den buddhistiska läran som står i centrum.

Jag har tidigare skrivit om *Dhammananda*, som lever som munk i sitt tempel *Wat Songdhammakalyami* i utkanten av Bangkok. Hon försöker få landets parlament att upphäva lagen från 1928 som förbjuder munkar att inviga kvinnliga munkar i munkgemenskapen. Under år 2003 reciterade kvinnliga och manliga munkar för första gången munkarnas regelsamling tillsammans.

Dhammananda har skrivit omkring 40 böcker som finns på engelska med titlar som *Women and Buddhism* och *Thai women and Buddhists*. Att vara en banbrytare som *Dhammananda* och leva som en *bhikkhuni* i en mer eller mindre fientligt inställd omgivning kräver inte bara mod utan ekonomiska resurser.

För de flesta thailändska kvinnor är det otänkbart att sätta sig upp mot *Sanghan* genom att invigas som *Bhikkhuni* och dessutom varken vinna respekt eller stöd från munkar eller från lekfolket. De kvinnliga vänner jag känner i Thailand skulle inte stödja ett sådant projekt.

Dhammananda Bhikkhuni har däremot en unik position i Thailand, då hon under lång tid undervisat buddhistisk filosofi och även föreläst vid munkarnas universitet i Bangkok. Hon är också välkänd för allmänheten genom sina Buddhistiska TV-program som hon hade varje vecka i mer än 10 år.

Hon har således utbildning social prestige, god ekonomi och buddhistisk kunskap vilket gjort det möjligt för henne att lyckas med något som sågs som nästintill omöjligt för mindre än 10 år sedan.

Brist på jämlikhet

Bristen på jämlikhet/jämställdhet är ifrågasatt i många buddhistiska länder i Sydost-asien och i vissa buddhistiska kretsar i västvärlden. Det kan man se här i väst. För i regel är det männen som vill styra, och som vill hålla föredrag/föreläsningar osv medan det är kvinnorna som i regel håller ordningen och stöder *Sanghan* ekonomiskt. Utan dem så skulle *Sanghan* gå i konkurs.

Den mansdominerade *Sanghan* och kvinnornas exkludering (utestänga, inte taga med) från den institutionella buddhismen är ett ämne som debatteras särskilt i relation till invigning av *bhikkhunis*. Debatten har inte lett till att kvinnor nått formellt erkännande som religiösa specialister, men ojämställdheten har blivit tydligt.

Jämställdheten har under årens lopp dock ökat inom de formella buddhistiska institutionerna (traditionerna) i en del länder (tack vare *Dhammananda* och *Ayya Khema* och andra kvinnor). Men i stort sett fortsätter kvinnor att vara uteslutna och underordnade.

När man tillhör den invigda gemenskapen är interaktionen (ömsesidig påverkan, samverkan) med lekfolket och det omgivande samhället av stor betydelse. Att kvinnor är religiösa specialister är en utmaning för det buddhistiska samhället där den rådande uppfattningen är att kvinnorna endast hör hemma i lekmanavärlden.

I den Thailändska Buddhismen och även andra former av Buddhism är den avgörande skillnaden inte mellan män och kvinnor utan den mellan som är invigda och de som är lekfolket. Men så länge

kvinnor inte har samma möjlighet till invigning blir den avgörande skillnaden ändå en fråga om skillnaden mellan män och kvinnor och bristen på jämställdhet.

Sakyadhita, Buddhas döttrar

”Buddhas döttrar” är namnet på en internationell organisation med buddhistiska kvinnor som bildades vid ett möte 1987 i Bodh Gaya, platsen för Buddhas upplysning. Sakyadhita har medlemmar från 30 olika länder och träffas på olika platser i världen för att byta erfarenheter och verka för att kvinnor ska få bättre möjlighet att utöva Buddhismen.

På programmet står bland annat att:

- uppmuntra och hjälpa kvinnor att bli lärare inom buddhismen (*Buddha-Dhamma*, eller *Dhamma charya*).
- Att stödja bättre möjligheter för kvinnor att studera och praktisera unervisning.
- Att stödja etablerandet av kvinnliga munkförsamlingar (*Bhikkhuni Sangha*) där de nu inte finns.

Sakyadithas internationella konferens om kvinnor kommer nu att hållas i Bangkok. Den 12:e till 18:e juni.2011. Den som vill ha mera information kan gå in på deras webbsida. www.sakyadhita.org
Det som förvånar mig att det finns inte någon organisation i hela Skandinavien/norden. Det kanske inte behövs. Vi är ju redan så jämställda...eller?

Sammanfattning

Sammanfattningsvis ser vi i Buddhismen samma tendens som i andra religioner, att kvinnor söker sig tillbaka till ursprungskällorna för att legitimera sitt religiösa engagemang. Den rätt till att utöva religionen som religionsstiftaren eller grundtexterna gett har gått förlorad på vägen och måste därför återerövas.

År 1998 hölls i Kyoto (Japan) en första buddhistisk världskongress med företrädare från praktiskt taget all Buddhism. Vid mötet uppmuntrades återupprättandet av kvinnliga ordnar och 200 kvinnor kom sedan att ordinerats (bli nunnor) i Lumbini Nepal. År 2005 så hölls den 4:e världskongressen i Bangkok. Man kan läsa om den genom att gå in på Google och slå in den 4:e världskongressen på engelska.

Källor

Religion – att tro och veta. av Börge Ling.

Religionskunskap kurs A och B – av Börge Ring.

Buddhism Nu – Nr 3. 2007.

Genus och meritgivande allmosor i Thailand – Monica Lindberg Falk

Buddhism Nu – Nr 4. 2009

Och alla mina personliga år och erfarenheter i Thailand. Från 2004 till 2010.

Dietmar Dh Kröhnert,
Malmö.4/2 2011.